

Hyväksyttävä Vapaa-ajattelijain liiton
hallituksen kokouksessa 9.4.2016 esitettäväksi
liittohallitukselle 14.5.2016.

laacuit Fredrik
toiminnanjohtaja

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY

TOIMINTAKERTOMUS 2015

1. Yleistä
2. Toiminnan johto
  - 2.1. Liittovaltuusto
  - 2.2. Liittohallitus ja työvaliokunta
  - 2.3. Toimihenkilöt
3. Työryhmät
  - 3.1. Taloustyöryhmä
  - 3.2. Lehden toimituskunta (toimitusneuvosto)
  - 3.3. Sääntötyöryhmä
  - 3.4. Hautausmaatyöryhmä
4. Jäsenistö ja jäsenyhteistyö
  - 4.1. Jäsenjärjestöt
  - 4.2. Jäsenyhteistyö ja vierailut jäsenyhdistyksissä
5. Toimipaikka ja kirjasto
6. Talous
  - 6.1. Yleistä
  - 6.2. Jäsenmaksut
  - 6.3. Liiton omistamien vuokra-asuntojen tilanne ja hallinnointi
  - 6.3. Avustukset
  - 6.4. Tilintarkastus ja tilintarkastajat
7. Tiedotus, lausunnot, kannanotot ja kantelut
  - 7.1. Tiedotteet, kannanotot ja lausunnot
  - 7.2. Mediaseuranta
  - 7.3. Julkiset esiintymiset
  - 7.4. Jäsenlehti ja esitteet
  - 7.5. Nettisivut ja laajapohjaiset toimintaryhmät
8. Kansainvälinen toiminta

1. Yleistä

Yhteiskunnan maallistumiskehitys jatkui vuonna 2015 tasaisesti. Ev.lut. kirkon jäsenten osuus väestöstä laski vuoden 2015 lopussa 72,9 prosenttiin (73,7 prosentista) ja kirkosta eronneista yli 45 000 käytti eroakirkosta.fi -palvelua. Kirkkoon kasteen kautta liitettyjen pikkulasten osuus laski 70,4 prosenttiin (72,2 prosentista). Siviilivihkimisten osuus kaikista vihkimisistä oli yli 50 prosentin.

Liiton uskonnonvapaus.fi -sivustolla oli jälleen käytössä vaalikone vuoden 2015 eduskuntavaaleihin liittyen. Liiton julkaisemat hallitusohjelmatavoitteet eivät tulleet mukaan vaalien jälkeen muodostetun hallituksen ohjelmaan. Uuteen varhaiskasvatustalakiin ei tullut enää mukaan uskontokasvatusta. Oikeuden todistajan valan ja vakuutuksen valinnan sijaan päätettiin siirtyä yhteiseen katsomusneutraaliin vakuutukseen, mitä perusteltiin hallituksen esityksessä myös liiton esiin nostamalla yksityisyyden suojalla.

Liitto antoi varsinaisen tehtävänsä mukaisesti edelleen useita lausuntoja, kannanottoja ja tiedotteita, joiden tavoitteena oli ihmisten yhdenvertaisen ja syrjimättömän kohtelun sekä uskonnon ja vakaumuksen vapauden edistäminen erityisesti julkisen vallan, valtion ja kuntien toiminnassa. Liiton nettisivujen ja yhdistysten nettisivujen pohjan kehittämistä jatkettiin; lisäksi on pidetty yllä projektien ja laajapohjaisten toimintaryhmien nettisivuja.

Liitto järjesti vapaa-ajattelijain yhdistysten aktiiveille ja liiton hallinnolle Kotkassa toukokuussa pidetyn valtakunnallisen toimintaseminaarin, jonka pääteemana oli paikallisen ja alueellisen toiminnan kehittäminen. Yhteistyötä muiden sekulaarijärjestöjen kanssa kehitettiin Suomessa ja pohjoismaissa.

2. Toiminnan johto

2.1. Liittovaltuusto

Olavi Korhonen, puheenjohtaja

Robert Brotherus, varapuheenjohtaja (Anneli Aurejärvi-Karjalainen)

Jani Hinkka (Jori Mäntysalo)

Marianne Ikävalko (Antti Värri)

Kerttu Loukola (Sarita Vihersalo-Karén)

Risto Nikula (Anneli Laakkonen)

Tapio Pilli (Jari Pelttonen)

Reijo Raappana (Tuula Raappana)

Aki Räisänen (Kari Pasanen)

Arvid Saarinen (Tauno Perkiö)

Juha Toivonen (Sirpa Pöyhönen)

Liittovaltuusto kokoontui 16.5.2015 Kotkassa toimintaseminaarin yhteydessä jolloin hyväksyttiin toiminta- ja tilikertomuksen vuodelta 2014 sekä myönnettiin tili- ja vastuuvapaus vuoden 2014 tilivelvollisille. Kokouksessaan 22.11.2015 liittovaltuusto päätti vuoden 2016 liittomaksuksi 12 euroa henkilöjäseneltä sekä hyväksyttiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2016. Päätettiin ettei liitto ota kantaa aloitteeseen yhteisestä katsomusaineesta ja pyrkii kaikin tavoin vahvistamaan elämäkatsomustiedon asemaa.

2.2. Liittohallitus

Petri Karisma, puheenjohtaja
Esa Ylikoski, pääsihteeri (Miika Heino)
Heidi Friman, varapuheenjohtaja (Marjo Kulmala)
Ulla-Maija Eerola (Hannu Väisänen)
Marko Lakkala (Timo Karjalainen)
Kimmo Laine (Maarit Fredlund)
Timo Mykrä (Tomi Pinomäki)
Pertti Periniva (Niko Saarinen)
Johanna Sauna-aho (Kirsi Koskenkorva)

Liittohallitus kokoontui 4 kertaa.

2.3. Toimihenkilöt

Jouni Vilkka (Tampere) työskenteli projektikoordinaattorina 31.3.2015 asti. Maarit Fredlund aloitti 1.4.2015 taloudenhoitajana ja hänen työaikansa oli ensin 12 h/vko ja 1.12.2015 alkaen työaika 20 h/vko toiminnanjohtajana.

Vapaa Ajattelija-lehden toimitussihteerinä jatkoi teatteritieteen maisteri Suvi Auvinen ja taittajana graafikko Sauli Lehtinen.

3. Työryhmät

3.1. Taloustyöryhmä

Jäsenet olivat Petri Karisma ja Jouni Vilkka 31.3.2015 asti ja Karisma, Robert Brotherus, Ulla-Maija Eerola, Esa Ylikoski ja Maarit Fredlund loppuvuoden. Robert Brotherus erosi ryhmästä kesken vuoden.

3.2. Vapaa Ajattelija-lehden toimituskunta (toimitusneuvosto)

Lehden päätoimittajana toimi Petri Karisma, toimituskunnan puheenjohtajana 31.3.2015 asti Jouni Vilkka ja 1.4.2015 alkaen tuottajana oli Esa Ylikoski sekä toimituksen muina jäseninä Heidi Friman ja Kimmo Laine. Toimitussihteerinä jatkoi Suvi Auvinen ja taittajana Sauli Lehtinen.

Lehti oli esillä mm. Educa-messuilla tammikuussa, Maailma kylässä -tapahtumassa Helsingissä toukokuun lopulla ja Helsingin kirjamesseilla lokakuussa. Valtion kulttuurilehtituki oli 3.000 euroa.

3.4. Hautausmaatyöryhmä

Hautausmaatyöryhmän puheenjohtajana toimii Pertti Periniva, ja ryhmä kokoontui toukokuussa Kotkassa ja käsitteli Perinivan alustamana mm. vallintarajoitusasiaa.

4. Jäsenistö ja jäsenyhteistyö

4.1 Jäsenyhdistykset

Jäsenyhdistyksiä on 23, ja niissä vuoden lopussa 1540 henkilöjäsentä. Siirtosaamiset mukaan lukien liittomaksutilityset olivat yhteensä 1470 euroa. Alla jäsenmäärät yhdistyksittäin (suluissa vuosi 2014):

- Forssan VA 38 (39)
  - Helsingin VA 415 (430)
  - Helsingin yliopiston VA-yhdistys Prometheus 3 (4)
  - Joensuun VA 10 (17)
  - Kainuun VA 49 (52)
  - Kemin VA 87 (85)
  - Keski-Suomen VA 56 (56)
  - Keski-Uudenmaan VA 41 (41)
  - Kotkan VA 211 (181)
  - Kouvolan VA 22 (31)
  - Lahden VA 81 (73)
  - Lappeenrannan VA 21 (18)
  - Luoteis-Lapin VA 18 (17)
  - Länsi-Uudenmaan ateistit 11 (23)
  - Nokian VA 19 (20)
  - Oulun seudun VA 44 (45)
  - Rasion VA 24 (22)
  - Rovaniemen VA 17 (19)
  - Satakunnan VA 45 (49)
  - Seinäjoen VA 21 (30)
  - Tampereen VA 204 (218)
  - Turun VA 94 (108)
  - VA Vuoksenlaakso 9 (9)
- YHTEENSÄ 1540 jäsentä

4.2 Jäsenyhteistyö ja vierailut jäsenyhdistyksissä

Seuraavat jäsenyhdistykset ylläpitävät yhdeksää tunnustuksetonta hautausmaata: Forssan VA, Kainuun VA, Kemin VA, Keski-Suomen VA, Kotkan VA, Luoteis-Lapin VA, Kouvolan VA, Vaasan VA, sekä Satakunnan VA. Liitto tuki taloudellisesti hakemusten perusteella yhdistysten hautausmaiden ylläpitoa ja kehittämistä.

Liitto antoi hakemusten perusteella myös muuta toimintatukea yhdistysten toimintaan. Suurin tuki oli 3.720 euroa Helsingin VA:n Uskomaton-lehden julkaisemiseen. Lehti ilmestyy liitteenä ilmaiseksi jaettavassa Voima-lehdessä (painos 60 000 kpl).

Yhteyttä jäsenyhdistyksiin on pidetty sähköisesti listojen yhdistykset ja (jäsen)vastaavat kautta. Yhdistysten tilaisuuksissa ja kokouksissa on pyynnöstä ollut liiton edustaja.

Keskeisin tapahtuma oli Kotkassa 16-17.5.2015 pidetty toimintaseminaari, johon osallistui noin 50 jäsentä. Käytännön järjestelyistä ja vierailuista vastasi Kotkan yhdistys. Liitto vastasi osallistujien matka-, majoitus- ja ruokailukuluista. Seminaarissa käytettiin paljon ryhmätyöskentelyä, jonka raporteista keskusteltiin ja tehtiin kirjallinen yhteenveto liiton toiminnan ja myös strategiatyön edistämiseksi. Alueellisen ja paikallisen toiminnan lisäksi aiheena oli myös koulu yhteistyö, johon todettiin tarve palata.

5. Toimipaikka ja kirjasto

Liiton toimisto- ja kokoustila on edelleen osoitteessa Neljäs linja 1. Kirjastoa pidetään yllä, ja se on ollut auki kun liiton toimihenkilö on paikalla.

6. Talous

6.1. Yleistä

Liiton talous oli vakaalla pohjalla. Jäsenmaksujen lisäksi keskeisenä tulolähteenä on liiton omistamien asuntojen vuokratuotto. Liiton tulos oli vuoden 2015 lopussa 3.653,83 euroa alijäämäinen.

6.2. Jäsenmaksut ja jäsenyydet

Liittomaksuja eli jäsenyhdistysten maksamia jäsenmaksuja liitto sai yhteensä 14 750 euroa.

Vapaa-ajattelijain Liitto ry on Prometheus-leirin tuki ry:n (Protun) yhteisöjäsen. Liitto on myös Protun perustajajäsen.

Vapaa-ajattelijain Liitto ry on jäsen IHEU:ssa (International Humanist and Ethical Union) ja täysjäsen EHF:ssä (European Humanist Federation).

6.3. Liiton omistamien vuokra-asuntojen tilanne ja hallinnointi

Vuokratuotto Oy huolehti edelleen vuonna 2015 siitä, että asunnoissa on jatkuvasti maksavia vuokralaisia. Hallinnointituotto Oy huolehtii liiton omistamien asuntojen isännöinnistä. Sopimus on ollut voimassa 1.7.2012 alkaen.

6.3. Avustukset

Liitto sai valtion toiminta-avustusta 22.000 euroa ja liiton julkaisema Vapaa ajattelija -lehti kulttuurilehtitukea 3.000 euroa. Muita rahoitushakemuksia ei vuonna 2015 tehty.

Uskonnottomista seremoniapalveluista, puhujista, todistuksista ja neuvonnasta varsinkin eteläisessä Suomessa huolehti edelleen keskeisesti Prometheus-seremoniat oy, jonka osakas liitto on. Pro-Seremoniat järjesti puhujille koulutustilaisuuden Hietaniemen krematoriokappelissa, ja palvelun puhujatoiminta kääntyi kasvuun vuonna 2015. Liitto maksoi jäsenetuna hakemuksesta 100 euron tuen, jos nimiäisten tai hääjuhlien järjestäjä tai hautauksissa vainaja tai vainajan lähiomainen on liiton jäsenyhdistysten jäsen. Myös eräillä jäsenyhdistyksillä on tarjota uskonnottomia puhujia, ja liitto tuki myös niiden puhujatoimintaa Pohjois-Suomessa.

6.4. Talouden ja toiminnan tarkastaminen

Tilintarkastajana toimi HTM Timo Vilén.

Toiminnantarkastajana toimi Eeva Hartikainen.

Tositetarkastajina toimivat Tarmo Niskanen ja Veikko Laine.

7. Tiedotus, lausunnot, kannanotot ja kantelut

7.1. Tiedotteet, kannanotot ja lausunnot sekä muu yhteiskuntavaikuttaminen

Liitto on antanut seuraavat kannanotot ja lausunnot:

Jumalanpilkan kriminalisoiva laki kumottava – ranskalaisen Charlie Hebdo -lehden toiminta Suomessa olisi rikollista (9.1.2015)

Vapaa-ajattelijain liitto julkaisee Charlie Hebdo -lehden erikoisnumeron nettisivuillaan (23.1.)

Käännös oikeaan päin jää puolitiehen – Vapaa-ajattelijain kommentteja ”Puolustusvoimien eettinen opetus ja sotilasparaatit” -työryhmäraportin esityksiin (9.2.)

Puolustusvoimien eettinen opetus ja sotilasparaatit (24.2.)

Varhaiskasvatuslain luonnoksesta (19.4.)

Vapaa-ajattelijat: Elämäkatsomustieto sallittava kaikille (7.5.)

Uskonnonvapaus armeijassa eteen ja taakse (24.6.)

Toiminta tavoitteidemme puolesta jatkuu (25.8.)

Vapaa-ajattelijat: Ei-uskonnollista vankilatyötä kehitettävä (29.9.)

Humanistit ja Vapaa-ajattelijat esittävät: Elämäkatsomustieto mahdolliseksi kaikille (8.10.)

Humanistit ja Vapaa-ajattelijat esittävät: Valtiopäivien avajaisten ohjelmaa kehitettävä (20.10.)

Vapaa-ajattelijat: Ehtoollisviinin laiton verovapaus poistoon (11.11.)

Liiton lausunnot, kannanotot ja mediatiedotteet on julkaistu liiton nettisivuilla

(vapaa-ajattelijat.fi). Tämän lisäksi eroakirkkota.fi ja et-opetus.fi -projektit ovat tiedottaneet omilla tiedotteillaan.

Lausuntoja on annettu sekä pyydettyä että oma-aloitteisesti. Varsinaisten lausuntojen

lisäksi liitto on antanut ennakoivia, kehittämiskannanottoja säädösvalmistelutyötä tekeville työryhmille.

7.2. Mediaseuranta ja mediayhteydet

Liitto jatkoi Meltwater mediaseurantapalvelun käyttöä. Sen avulla voidaan seurata tiedotusvälineitä ja sosiaalista mediaa sekä saada omia tiedotteita levitykseen. Tiedotteita on lähetetty samaan tapaan kuin edellisenä vuotena.

7.3. Julkiset esiintymiset

Liiton puheenjohtaja Petri Karisma varsinkin ja myös pääsihteeri Esa Ylikoski esiintyivät liiton edustajina mediassa vuonna 2015 printtimediassa ja lehtien nettiversiossa sekä televisiossa ja radiossa.

Liiton mediatiedotteissa on ollut pääsääntöisesti liiton puheenjohtajan tai pääsihteerin jotain tiedotteen asian kohtaa painottava kommentti. Liiton uusituilla nettisivuilla on alettu julkaista myös blogeja. Puheenjohtaja kommentoi asioita myös twitterissä.

Liiton edustajat ovat Helsingin Vapaa-ajattelijoiden kanssa osallistuneet opetusalan Educa-messuille Helsingissä ja Maailma kylässä-festivaalille Helsingissä.

7.4. Jäsenlehti ja esitteet

Liitto julkaisee lehteä nimeltä Vapaa Ajattelija, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Vaikka Vapaa Ajattelija on myös liiton jäsenlehti, sitä on tuotu uskonnottomien kulttuurilehtenä suuremman yleisön tietoon. Tilaajina on myös liiton ulkopuolisia yksityishenkilöitä sekä useita kirjastoja. Yhteensä maksavia tilaajia on melkein 100. Ilmaisjakeluna lehden saa 130 tilaajaa. Vapaa Ajattelijan toimituskunnasta lisää kohdassa 3.2.

Liitto jatkoi aiemmin suunniteltujen esitteiden tulostamista ja jakamista. Esitteet ja niistä otetut lisäpainokset on voitu painaa toimiston kopiokoneella.

7.5 Nettisivut ja laajapohjaiset toimintaryhmät

Liiton pääsivustona toimi vapaa-ajattelijat.fi. Vuonna 2014 uudistettua sivustoa päivitettiin aktiivisesti vuonna 2015. Alettiin julkaista blogeja. Liiton Vapaa Ajattelija -lehti on luettavissa myös näköislehtenä.

Liitto jatkoi uskonnonvapaus.fi -sivun ylläpitoa ja päivitystä. Sivusto on laajin uskonnon ja katsomuksen vapautta käsittelevä suomenkielinen sivu. Eduskuntavaaleja varten sivustolle tehtiin vaalikone, johon vastasi 625 ehdokasta.

Käytännössä laajimmin näkyviä tavoitteitamme edistäviä sivustoja ovat olleet eroakirkosta.fi, joka on helppo tapa erota valtionkirkoista, ja et-opetus.fi joka tarjoaa tietoa elämäntiedotuksesta. Myös pakkouskonto.fi jatkoi. Uutena aloitti kantelupukki.fi jonka kautta saa neuvoja ja voi kannella koulujen katsomusopetuksen tai uskonnonharjoituksen

ongelmista. Kantelupukki on Helsingin Vapaa-ajattelijat ry:n, Tampereen vapaa-ajattelijat ry:n ja Uskonnottomat Suomessa ry:n yhdessä tarjoama palvelu.

Vapaa-ajattelijain liiton ja Humanistiliiton edustajat tapasivat kaksi kertaa vuonna 2015 pidetyissä yhteistyötapaamisissa. Humanistiliitto päätti yhtyä Vapaa-ajattelijain liiton hallitusohjelmanpoliittisiin tavoitteisiin ja myös tiedotti siitä. Päätettiin myös kutsua laajempi sekulaarijärjestöjen tutustumis- ja yhteistyötapaaminen. Vapaa ajattelija -lehdessä alkoi Mitä kuuluu -juttusarja muista sekulaarijärjestöistä.

8. Kansainvälinen toiminta

Vuonna 2014 aloitettu pohjoismaisten liittojen yhteistyö jatkui vuonna 2015 määrätietoisesti Norjan humanistiliiton aktiivisuuden ja tuen ansiosta, muun muassa jatkettiin Pohjoismaisen humanistimanifestin työstämistä. Liiton edustajana oli Oslon tapaamisissa Maarit Fredlund. Pohjoismaista yhteistyötä hoidetaan yhdessä Humanistiliiton kanssa. Pohjoismaiseen nuorisoseminaariin syksyllä Ruotsissa osallistui useita Protun edustajia.

Vapaa-ajattelijain Liitto ry on jäsen IHEU:ssa (International Humanist and Ethical Union) ja täysjäsen EHF:ssä (European Humanist Federation). Vapaa-ajattelijain liitto on toimittanut EHF:lle ja IHEU:lle tietoa Suomen uskonnon ja vakaumuksen vapauden sekä uskonnottomien kulttuuristen palvelujen tilanteesta. EHF ja IHEU on puolestaan julkaissut koottua tietoa eri maiden tilanteesta. Vapaa Ajattelija -lehdessä on jatkettu kansainvälisten aiheiden ja uutisten käsittelyä.